

Bibliotheek Netwerk Flevoland:

ONZE VERHALEN

Erna Phaff:

Ik verlang naar inspirerende contacten waardoor ik mezelf kan blijven ontwikkelen. Ik wil niet stilstaan.

Mayan Sonneveld:

Dit enthousiasme had ik van mijn cursisten niet verwacht.

Sabine de Bruijn:

Door te blijven leren, haal je het beste uit jezelf en dat is iedereen gegund toch?

Voorwoord

BESTE LEZER,

De certificering van de Taalhuizen en het Digi Taalhuis is een belangrijke opdracht voor de Flevolandse bibliotheken. Annemarie Brenninkmeijer, directeur van De Nieuwe Bibliotheek in Almere en het inmiddels gecertificeerde DigiTaalhuis sprak in het artikel over De Huiskamer van de Stad de wens uit om de best practices te delen na de certificeringstrajecten.

Bibliotheeknetwerk Flevoland heeft dat gedaan. Wij zochten naar de best practices in de zes gemeenten van onze provincie. Op Urk ontdekten we dat het dialect gewoon weer mag, mits je dat net zo goed spreekt als het Nederlands. In Lelystad keken wij een dag mee bij de Zomerschool waar dankzij een AMIF subsidie kinderen van statushouders op een creatieve, en sportieve wijze worden voorbereid op hun terugkeer op school.

In Zeewolde blijken de EHBO/AED cursussen gemakkelijk vol te lopen. De cursus vindt zelfs in meerdere bibliotheken in het land navolging. In de Noordoostpolder kan iedereen met een taalvraag terecht bij het Taalpunt in de bibliotheek in Emmeloord. Deze gemeente kent het hoogste percentage laaggeletterden. In samenwerking met maatschappelijke spelers

hebben de medewerkers van Het Huis voor Taal in Dronten in vijf talen een filmpje gemaakt over het bibliotheekbezoek.

Kort samengevat: overal zagen wij bevlogen collega's. In november heb ik als nieuwe Stichting-coördinator van Bibliotheeknetwerk Flevoland de taken overgenomen van Sabine de Bruijn (nieuwe programmacoördinator Leven Lang Ontwikkelen FlevoMeer Bibliotheek). Voor ons staat het 'scheppen van kansen en mogelijkheden' centraal. Voor iedereen, ook als het niet vanzelfsprekend is. 'Want door te blijven leren, haal je het beste uit jezelf toch?'

In deze glossy staan de best practices, de uitdagingen en het nieuwe denken op het gebied van taalaanbod centraal. We ontmoeten collega's, zoals Erna Phaff, die met veel passie en ambitie werken aan innovatie. Zij zorgen ervoor dat kinderen én jongeren geletterd zijn en hun ouders hen stimuleren. De Flevolandse bibliotheken bieden volop kansen aan hen die vooruit willen in het leven. Het behoeftegericht leren is de rode draad in al deze artikelen. Als wij dat gezamenlijk uitdragen sluit dat mooi aan bij de leerstrategie van een Leven Lang Ontwikkelen.

”

Namens Bibliotheeknetwerk Flevoland dank ik u voor uw samenwerking! Veel leesplezier!

Lizet Klein Nagelvoort, Stichting-coördinator van Bibliotheeknetwerk Flevoland.

In opdracht van de provincie Flevoland, De Nieuwe Bibliotheek en FlevoMeer Bibliotheek werkt Bibliotheeknetwerk Flevoland aan een geletterde samenleving waarin mensen zich hun leven lang kunnen ontwikkelen.

Inhoudsopgave

Erna Phaff

Water mag voor iedereen klateren, het is inspirerend en rustgevend.

'Afscheid nemen? Nee, dat kan ik niet. De laatste dagen droom ik veel, mijn hele leven gaat aan mij voorbij en overal neem ik afscheid. Kijk deze kaart vond ik, zo toepasselijk met die luchtballon: "Go away and stay away", staat er. Je stijgt op hè, naar een andere fase. Tijd om alles vanuit dat mandje te bekijken en afscheid te nemen van dierbare collega's en mijn teams. Het is niet anders, dit is klaar.' Erna Phaff, projectmanager leven lang ontwikkelen bij FlevoMeer Bibliotheek, vindt het ingewikkeld om haar werk los te laten. Innovatie, een leven lang ontwikkelen, kansen zien en pakken, daar heeft zij zich de afgelopen vijftien jaar voor ingezet.

GRONDSTOF

'Altijd heb ik geprobeerd als grondstof te zijn voor de mensen om mij heen. Ik laat een fundament achter, een werkterrein dat ontgonnen is en nu verder tot bloei mag komen.' In een artikel op de landelijke pagina van het Bibliotheeknetwerk wordt Erna genoemd als de grondlegger van de volwasseneducatie. 'Ik werkte bij ROC Flevoland en had al diverse projecten ontwikkeld voor laaggeletterden toen de gemeente Dronten mij verzocht een groot project op te zetten over laaggeletterdheid. In die tijd was daar nog niet veel aandacht voor. Ik heb alle partners in de Meerpaal

benaderd, waaronder de bibliotheek. Gineke Fels – FMB - en ik hebben een groot festival opgezet, we kregen mensen uit het hele land. Bruno Bruijns, de toenmalige staatsecretaris heb ik uitgenodigd omdat hij de uitspraak had gedaan: "Taal is als klaterend water," dat vond ik prachtig. Water mag voor iedereen klateren, het is inspirerend en rustgevend. Gineke's zoon ontwierp een prachtig logo, alles klopte. Er waren serviceclubs waarin ondernemers, onder hen ook laaggeletterden. Een van de grootste ondernemers in Dronten heeft moeite met lezen en schrijven. Het is natuurlijk geweldig als je zulke mensen erbij hebt. Dankzij dit project werd ik voor de bibliotheek gevraagd.'

PERSOONLIJKE AANDACHT

'Mijn eerste klus was Mediawijsheid, waar we gelijk landelijk een eerste prijs mee behaalden, we deden het echt voor de laaggeletterden. Ik zie me nog in die zaal zitten, wat een verrassing was dat. De sociale media waren op dat moment belangrijk, daarna gingen we met voeding aan de slag. Zo hebben we op drie niveaus cursussen opgezet. Dat was eigenlijk een voorloper op het hybride leren. Er worden momenteel veel nieuwe zienswijzen op signaleren en doorverwijzen ontwikkeld. In dat opzicht zijn er grote stappengemaakt. >>

”

**Ik heb er moeite mee om werk over te dragen, ja.
Aan de andere kant vind ik het fantastisch om met
mensen samen te werken terwijl ik tegelijkertijd een
einzegänger ben.**

Er is nog wel een taboe op laaggeletterdheid, helaas. Persoonlijke aandacht dat is het allerbeste, daar ben ik in al die jaren wel achter gekomen.’

ONDERNEMER

Erna ontwikkelde zich tot ondernemer en fondsenwerver. Daar heeft de bibliotheek de vruchten van geplukt: ‘De AMIF subsidie – Asiel, Migratie en Integratiefonds - leverde bijna negen ton op. Eind van het jaar loopt dit af, we moeten gaan borgen of op zoek naar nieuwe fondsen. Dat zou zomaar mijn nieuwe taak kunnen worden, want ik blijf tot eind van dit jaar op contractbasis in dienst. Daarnaast ga ik handreikingen over subsidieaanvragen schrijven. Laaggeletterdheid Lelystad wordt een project dankzij de nota Armoede en schulden en ik wil onze provinciale leergang non-formele educatie mede opzetten.

BEHOEFTE GESTUURD

Kansen die ik zag die pakte ik, zo ontdekte ik dat we als bibliotheek een beroep konden doen op Wet educatie beroepsonderwijs. Daarna volgde de vliegwieltbijdrage, die heb ik ingezet voor de Huizen voor Taal. Het staat me bij dat we voor ons eerste project 24-duizend euro

kregen. De gemeente omarmde het plan en met het allereerste Huis voor Taal zijn we in het diepe gesprongen. Jarenlang waren we een landelijke voorloper en werden overal gevraagd omdat we zowel visie als een missie hadden. Doen, durven en je prettig voelen, dat was ons motto.’

‘Toen ik nog op het ROC werkte ontwikkelde ik het vraaggestuurde werken, helaas werd dit afgestraft door commerciële partijen die lesprogramma’s gingen schrijven. Dat ging ten koste van de onderwijskwaliteit want ieder mens heeft een eigen leerstrategie.

Inmiddels ontdekken velen het grote voordeel van behoeftegestuurd werken. Een mooi voorbeeld hiervan is Digisterker op maat. Mensen komen binnen met een vraag en dan is het niet de zaak dat je het kunstje voor hen doet, nee. Je moet op je handen gaan zitten en hen al coachend de weg wijzen zodat ze het zelf leren. Het gaat om de grondhouding die je ten opzichte van je cursisten uitdraagt.’

BALLEN IN DE LUCHT

‘Erna is altijd aan het werk,’ zegt haar dochter Rosanne, ‘van mij mag het nu wel iets minder.’ >>

Ik verlang naar inspirerende contacten waardoor ik mezelf kan blijven ontwikkelen. Ik wil niet stilstaan.

'Nou, mijn gezin komt wel op de eerste plaats hoor, denk eerder dat het te maken heeft met arbeidsmoraal. Die is hoog bij ons. Je kunt het niet maken dat je iets belooft en dat niet nakomt. Het werk moet af en vaak is dat veel. De eerste jaren had ik maar 16 uur, ik werkte gewoon vijf dagen en de nodige avonden. Ik deed het graag en als mensen een beroep op me doen, kan ik moeilijk nee zeggen. Ah, nu denk ik aan al die dromen van de afgelopen weken,' het valt even stil.

Haar baan, het familiebedrijf, vogels spotten, zangkoor, filosofie-, vrouwen- en boekenclub altijd maar ballen in de lucht houden. Is zij bang om iets te missen? 'Ik heb er moeite mee om werk over te dragen, ja. Aan de andere kant vind ik het fantastisch om met mensen samen te werken terwijl ik tegelijkertijd een einzelgänger ben.'

'Rosanne, maakt zich zorgen dat een van ons iets overkomt dus ik snap wel dat ze het fijn vindt als ik stop. Er zit een boswachter in mij, dus als in december alles klaar is ga ik misschien wel een gidscursus volgen. Ik val echt niet in een gat, maar vind het wel moeilijk om te accepteren dat we ouder worden. Er is een boekje van Hans Korteweg dat lees ik graag. Het is confronterend, we hebben niet het eeuwig

leven en dat besef ik nu meer dan ooit. Over de 66-jarige schrijft hij: "... Aan mijn persoonlijke prestaties ontleen ik niets meer. Ik houd mij ook niet meer vast aan uiterlijke regels, het is niet belangrijk wie ik ben, hoe men mij ziet, of hoe het eigenlijk hoort. Als ik in liefde ben is alles oké. 66 laat zich op niets voorstaan, hij voegt zich in de vormen en juist in het onnadrukkelijke heeft hij zijn grootse werkzaamheid," 'Mooi he?'

'Als ik terugkijk dan heb ik genoten van mijn internationale reizen. Ben onder andere naar Estland en Schotland geweest, dat was inspirerend. Daarna Learn for Life en Erasmus + samen met Sabine de Bruijn (BNF). Het gaat allemaal om kennisdeling en leren van elkaars activiteiten. Nu staan de Learning Cities volop in de spotlights. Dankzij dit soort projecten krijg ik een wauw-gevoel, we hebben ons doel bereikt.'

'Mijn toekomst? Ik verlang naar inspirerende contacten waardoor ik mezelf kan blijven ontwikkelen. Ik wil niet stilstaan. Doordat het werk vaak zoveel was, miste ik zo nu en dan wat grondigheid. Het lijkt me fijn om iets tot op de bodem uit te zoeken. Hoop dat ik daar de komende jaren tijd voor krijg. Ja, dat is de wetenschapper in mij, die heb ik wel eens gemist.' ♦

VOORWOORD →

INHOUDSOPGAVE →

SABINE DE BRUIJN

Sabine de Bruijn

Door te blijven leren, haal je het beste uit jezelf en dat is iedereen gegund toch?

'In Nederland hebben wij te lang voor en niet samen met mensen gedacht. Als professionals hebben we de expertise, tijd en ruimte om projecten te ontwikkelen. Pas op het moment dat je je als professional realiseert dat je voor een taalcursus niet de cursisten binnenkrijgt die je beoogt, de cursus onvoldoende aansluit en mogelijke deelnemers de open deur van de bibliotheek voorbijlopen, vallen de schellen je van de ogen.' Antropologe Sabine de Bruijn, coördinator van Bibliotheeknetwerk Flevoland - BNF - is een voorvechter van het behoeftegerichte werken.

'Veel mensen vinden lezen niet interessant, zijn druk met hun werk, of denken dat ze niet geschikt zijn om door te groeien naar een andere functie. Anderen hebben zich erbij neergelegd dat hun kinderen meer van de wereld weten dan zijzelf.

Zij zijn vergeten dat de bieb er ook voor hen is en dat zij zichzelf nog steeds kunnen ontwikkelen. Als wij de urgentie van een Leven Lang Ontwikkelen over willen brengen, dan moeten wij juist naar die mensen luisteren. Bijvoorbeeld door een bezoek te brengen op de werkvloer, in het buurthuis of op de sportvereniging en daar als een antropoloog,' zegt ze met een knipoog, 'te ervaren wat voor hen belangrijk is. Pas dan kunnen wij ons plan trekken, hen uitnodigen en ervoor zorgen dat de bieb ook voor deze mensen als een huiskamer wordt.'

BESTE VERSIE

'We hebben het over laaggeletterdheid, het is zo'n negatief woord, je zegt toch niet tegen iemand: "Jij bent laaggeletterd, jij kunt dat niet." Liever zou ik zeggen: "Blijf werken aan de beste versie van jezelf. Iedereen heeft op bepaalde terreinen moeite om mee te komen. Het gaat erom hoe je daarmee omgaat en welke mogelijkheden je hebt en krijgt om je vaardigheden te verbeteren." >>

Ik zie het als mijn taak om organisaties met de bieb en met elkaar rondom dit doel te verbinden, kansen om te leren te vergroten en beschikbaar te maken voor iedereen.

‘Dat is het mooie van het Huis voor Taal in Flevoland. De medewerkers zijn niet langer bezig om vanuit het negatieve uitgangspunt te werken zo van: “Jij bent niet goed genoeg en dat gaan we eens repareren.” Nee, de Huis voor Taal-medewerker vraagt: “Wat kun je al en wat zou je nog willen verbeteren?”

LEVEN LANG ONTWIKKELEN

‘Scheppen van kansen en mogelijkheden, dat zijn mijn drijfveren als het gaat om een Leven Lang Ontwikkelen. Voor iedereen, maar vooral voor diegenen voor wie leren niet vanzelfsprekend is. Door te blijven leren, haal je het beste uit jezelf en dat is iedereen gegund toch? Het heeft ook effect op de kwaliteit van onze maatschappij.

Ik zie het als mijn taak om organisaties met de bieb en met elkaar rondom dit doel te verbinden, kansen om te leren te vergroten en beschikbaar te maken voor iedereen. Dit vraagt om goede samenwerking en creatieve oplossingen. Namens de Flevolandse bibliotheken ben ik met drie Flevolandse gemeenten en vijf educatieve partners aan het ontdekken wat het UNESCO-concept Learning Cities ons kan bieden. Een inspirerende zoektocht om samen van Flevoland een lerende provincie te maken.’

KENNISMIDDAG TAAL EN GEZONDHEID

‘Een andere veelbelovende ontwikkeling is de samenwerking met WEL in Flevoland en Proscop. Met elkaar hebben wij de Kennismiddag Taal en Gezondheid georganiseerd. De middag werd praktisch ingevuld en bood zowel zorgprofessionals als professionals in het bibliothecair en het sociaal domein handvatten om er direct, de dag daarna al, mee aan de slag te gaan. Verbinden stond en staat ook hier centraal. We steken in op een gezamenlijk doel; praktische resultaten behalen die kansen bieden om te kunnen leren.’

BNF

Stichting Bibliotheeknetwerk Flevoland is een business tot business organisatie en richt zich, als provinciale ondersteuningsinstelling van De Nieuwe Bibliotheek en FlevoMeer Bibliotheek, voornamelijk op medewerkers van de bibliotheken. BNF wordt bestuurd door de directeurs van de beide bibliotheken, de taken worden gecoördineerd en uitgevoerd door een klein team van professionals.

‘Distributie is een van onze provinciale taken. Ontstaan dankzij plattelandsgemeenschappen met kleine bibliotheken. Die moesten ondersteund worden en zo zijn de Provinciale Ondersteuningsinstellingen - de POI's - een feit

Educatieve partners Learning Cities

geworden. Van daaruit is het BNF opgericht. De distributie en afstemming van de collecties loopt goed. Het meest interessante gedeelte van ons werk zijn de servicetaken, de maatschappelijke opgaven die de bibliotheek heeft. Dan hebben we het over de inhoud.’

SERVICETAKEN

‘Zorgen dat kinderen en jongeren geletterd zijn, dat ouders hen hier goed in kunnen stimuleren en dat zij zelf hun basisvaardigheden op orde hebben. Op die thema's profileren wij ons en staan wij de Flevolandse bibliotheken zo goed mogelijk bij met kennis en netwerken.

Bibliotheken doen veel aan nieuwe ontwikkelingen, dat is lang niet altijd zichtbaar voor andere organisaties en de overheid. Ook onderling kunnen we veel van elkaar leren. Dat laten we zien aan de hand van Best Practices, goede voorbeelden. Om er zomaar een paar te noemen: de Huizen voor Taal en het DigiTaalhuis in Almere, het covid-leesoffensief, EHBO-cursussen, lezen in je moedertaal, de Voorleesexpres en URBN Library.’ >>

Bij URBN Library gaat het erom dat de wereld van de bieb en die van jongeren bij elkaar komen. Jonge mensen ontwikkelen hun talenten in de Village en de jongerenbibliotheek kan daarin een rol vervullen.

JONGEREN

‘Waar ik me op dit moment zorgen over maak is de wijze waarop de maatschappij omgaat met jongeren. Het is aan de corona-epidemie te wijten dat zij de afgelopen anderhalf jaar nauwelijks naar school konden, alleen thuis moesten blijven, weinig aansluiting bij hun vrienden vonden en achteraan in de rij staan voor vaccinatie. Zij zijn degenen die deze maatschappij verder op gaan bouwen. We kunnen meer voor hen doen. BNF biedt op dit moment in samenwerking met de bibliotheken en de Schrijverscentrale op middelbare scholen het covid-leesoffensief aan. Daarmee proberen wij aan te sluiten op de belevingswereld van jongeren. Gedurende drie gastlessen brengen wij hen in contact met: een auteur, illustrator of spoken word artiest. Hierdoor hopen wij de taalgevoeligheid en het plezier in taal bij jongeren te stimuleren.’

URBN LIBRARY

URBN Library is het, door de provincie gefinancierde innovatieproject van

FlevoMeer Bibliotheek en URBN Village, de jongerenbroedplaats van Lelystad. Sabine de Bruijn is nauw betrokken bij dit project. ‘Bij URBN Library gaat het erom dat de wereld van de bieb en die van jongeren bij elkaar komen. Jonge mensen ontwikkelen hun talenten in de Village en de jongerenbibliotheek kan daarin een rol vervullen. Dit is een mooi voorbeeld van de sociaal maatschappelijke kant van het bibliotheekwerk. We hopen de URBN Library dit jaar in Lelystad verder te ontwikkelen. BNF ondersteunt bij het provinciaal en landelijk delen van de opgedane ervaringen.’

TOEKOMST BNF

‘Samenhang zoeken, zichtbaar maken wat bibliotheken doen, er gebeurt zoveel. Medewerkers, maar ook inwoners en andere organisaties weten niet altijd precies wat er allemaal door de bibliotheken aangeboden wordt en wat het effect daarvan is. Hier komt BNF in beeld. Wanneer wij alle activiteiten in kaart brengen en de juiste vragen stellen kunnen wij de aangeboden

Vrijwilligers en stagiaires URBN Village

trajecten inzichtelijker maken voor de bibliotheekmedewerkers zodat zij nog prettiger kunnen werken.

Ik wil zo graag dat niet alleen de medewerkers, maar ook de inwoners betrokken zijn bij hun bibliotheek, dat zij zich eigenaar voelen. Dat betekent wat voor de bieb. Daarvoor heb je mensen nodig die jou, als je zoekende bent, op een positieve en veilige manier begeleiden of coachen. Inmiddels beginnen bibliotheken dat deel meer en meer op te pakken en vorm te geven en het is mooi om te zien dat BNF daarin een rol speelt. Samen zijn wij daar in Flevoland en eigenlijk in de hele Nederlandse bibliotheekbranche nu volop mee bezig.’ ♦

Ik wil zo graag dat niet alleen de medewerkers, maar ook de inwoners betrokken zijn bij hun bibliotheek, dat zij zich eigenaar voelen. Dat betekent wat voor de bieb.

VOORWOORD →

INHOUDSOPGAVE →

HUISKAMER VAN DE STAD

Huiskamer van de stad

Niemand voelt zich hier een vreemde. Qua diversiteit zijn we wel met een stad als Rotterdam te vergelijken.

Aan het Stadhuisplein in Almere waan je je even in een buitenwijk van New York of Parijs. Binnen een paar minuten zie je zo'n beetje de hele wereld aan je voorbijtrekken. De stad herbergt sinds 1 september van dit jaar 142* verschillende nationaliteiten. Aan Polly Rademakers, coördinator Laaggeletterdheid en inburgeraars en Annerie Brenninkmeijer, directeur van De Nieuwe Bibliotheek, de opdracht hen en de talloze laaggeletterden over de drempel van de huiskamer van de stad te lokken.

'We moeten er samen wat van maken,' is Polly's motto. 'Almere is zo divers. Als ik mensen spreek die hier nieuw komen dan hoor ik vaak: "Er loopt hier altijd wel iemand rond die er net zo uit ziet als ik." 'Niemand voelt zich hier een vreemde. Qua diversiteit zijn we wel met een stad als Rotterdam te vergelijken.'

RONDLEIDINGEN

Binnenkort start De Nieuwe Bibliotheek met rondleidingen voor deelnemers aan programma's van onder andere: Taal in de Wijk, de Participatiefabriek en het ROC. 'Iedereen die aan een taal cursus is verbonden kan ervaren wat wij hen te bieden hebben,' legt Annerie uit. We gaan doelgroepgericht rondleidingen geven.

Met een andere partner zijn deze mensen al aan de slag gegaan en wij laten hen zien wat zij ter aanvulling bij ons op kunnen halen. In tegenstelling tot Lelystad waar de Taalhuizen bij Welzijn zijn ondergebracht worden zij bij ons over meerdere partijen verdeeld. De Schoor, VMCA - de vrijwilligers en mantelzorgcentrale Almere - en Humanitas, zijn onze belangrijkste partners.'

Volgens Polly is het belangrijk dat de bezoekers De Nieuwe Bibliotheek, met al haar open ruimtes, gloednieuwe werkplekken en brede collectie, ervaren.

'De bibliotheek is heel groot en staat voor alles wat velen niet kunnen, of durven. Als de drempel eenmaal genomen is komen ze vaak terug. We geven een goed beeld van de mogelijkheden binnen de bibliotheek en zien dan dat het ijs snel gebroken is. Digitale hulp bijvoorbeeld; die kunnen ze hier krijgen en als de mensen dat eenmaal weten, komt een deel daarna trouw terug. Voor anderen starten we binnenkort weer met Taalsprekuren en het Taalcafé.' >>

Ik vind het fijn om extra scholing aan te bieden zodat hij/zij zich ook verder kan ontplooien. Ik zie de vrijwilligers als collega's en niet als een extraatje dat je af en toe inzet.

LEESCLUB

Inmiddels zijn de leesclubs weer opgestart. De Hongaarse boekhoudster Krisztina Ivànics woont zes jaar in Nederland en gaat wekelijks met plezier naar de leesclub van de bibliotheek. 'Ik wil mijn woordenschat verbeteren en vind het leerzaam om samen met elkaar te communiceren tijdens de les. Dat is hard nodig om de Nederlandse taal en cultuur beter te begrijpen. De taal heeft veel moeilijke woorden en in de groep duid je die met elkaar. Uiteraard heb ik de officiële NT2 cursus gedaan, maar de sfeer in de bibliotheek is prettiger en daardoor leer je gemakkelijker. Ik hou van deze plek en kom hier ook met mijn kinderen.'

VRIJWILLIGERS

Polly en haar teamgenoten brengen na ruim een jaar van coronabeperkingen alle lijnen weer bij elkaar. 'Wij zien nu al de eerste positieve tekenen van die samenstelling. Naast de NT2'ers - Nederlands niet als moedertaal - moeten we nu zien te bereiken dat we ook de NT1'ners - Nederlands als moedertaal - aanspreken. Dat kan alleen in een gezamenlijke aanpak. Vrijwilligers zijn daarbij onmisbaar en de afgelopen weken heb ik al veertien aanmeldingen gekregen. We hebben nu vooral behoefte aan jongere vrijwilligers omdat we de

ouderen, dankzij corona, veel veiligheid moeten bieden.

Wij zetten vrijwilligers onder andere in bij: het Taalcafé, de leesclubs en de rondleidingen. Ik wil hun expertise goed benutten en in samenhang brengen. Daar wil ik zo snel mogelijk mee aan de slag door cursussen op maat aan te bieden. Een vrijwilliger kijkt bij zo'n beetje ieder taalinitiatief in de stad, het is belangrijk dat die kennis gedeeld wordt. Dat we bij het spreekuur ook echt weten wat er leeft in Almere. Ik vind het fijn om extra scholing aan te bieden zodat hij/zij zich ook verder kan ontplooien. Ik zie de vrijwilligers als collega's en niet als een extraatje dat je af en toe inzet.'

Annerie valt haar bij: 'Binnenkort worden Polly en alle andere medewerkers die met de vrijwilligers werken extra ondersteund. We gaan aan het HR-team een coördinator toevoegen die zich bezig zal houden met het flexibele netwerk. Dat kunnen vrijwilligers zijn maar ook studenten. Voor de moderne bibliotheek moeten we op meerdere terreinen met vrijwilligers samenwerken en Polly's werk is daar een mooie voorloper van met rondleidingen en het taalcafé. Als je de film vijf jaar vooruit spoelt is die groep van diverse vrijwilligers enorm gegroeid.'

Polly Rademakers

BELEIDSVERBINDINGEN

Annerie heeft namens De Nieuwe Bibliotheek contact met verschillende wethouders en duikt diep in de dossiers, zowel vanuit onderwijs, op het gebied van volwasseneducatie, als vanuit het sociale domein. >>

Annerie Brenninkmeijer

De stad Almere blijft groeien en wordt steeds diverser.
Wij zetten in op persoonlijke ontwikkeling en ontmoetingen tussen alle doelgroepen.

'Op dit moment is er bijvoorbeeld nog te weinig aandacht voor gezinsmigranten. In gezamenlijk overleg besluiten we die aanbesteding te doen. Perfect. Dat sluit goed aan bij de prioriteiten van de gemeenten en de rol die de bibliotheek daarin speelt. We vragen onszelf steeds af welke behoeften wij signaleren in de stad en zoeken hoe we daarbij de goede match kunnen vinden.'

CERTIFICERING

Of de certificering belangrijk is? Annerie:

'Mooi dat je officieel te horen krijgt dat de kwaliteit goed is. Ik vind dat het CBTC, die de certificeringsrondes doet, veel actiever de best practices zou moeten delen en zeggen: "We hebben dit jaar dertig taalhuizen gesproken, wij koppelen dit aan jullie terug. Dit hebben we gezien in Den Haag, Lelystad, Almere."

'Mensen uit de bibliotheeksector die bijvoorbeeld bezig zijn met kwaliteit kunnen veel meer gezamenlijke waarden uit die certificering halen.'

LAAGGELETTERD?

Polly ziet volop kansen en mogelijkheden voor de mensen voor wie zij de trajecten uitrolt. Haar diepere drijfveer gaat verder terug; 'Mijn oma was laaggeletterd, ze is hier in de eerste wereldoorlog vanuit Oostenrijk naar toe gekomen. Ze was wees en is als hulp in de huishouding bij een gezin ondergebracht.

Daarna heeft zij nooit meer leren lezen en schrijven. Mijn moeder en tantes leerden de taal ook niet goed, dus ik zie hoe lang zo'n lijn doorloopt.'

Nederlands laaggeletterd zijn is ook geen onbekend terrein voor Annerie: 'De eerste 17 jaar van mijn leven ben ik Angelsaksisch - Engelstalig - opgevoed. Toen ik in Nederland kwam sprak ik de taal amper, maar startte wel in vijf vwo. Ik weet dus wat het is om moeizaam contact te hebben en niet te begrijpen wat er om je heen gebeurt omdat je de Nederlandse taal niet machtig bent.'

HUISKAMER

De bibliotheek gaat de samenwerking met het AZC intensiveren. 'Mensen kunnen er dan even uit. Ze zitten daar in een woning met drie gezinnen en mogen niet zoveel. Hier genieten ze van de ruimte. Onlangs zat hier een groep studenten die samen met hen werkte aan een kunstwerk. Die samenwerking, het huiskamergevoel en het internationale deden Annerie goed: 'De stad Almere blijft groeien en wordt steeds diverser. Wij zetten in op persoonlijke ontwikkeling en ontmoetingen tussen alle doelgroepen. Taal is daarbij de belangrijke en verbindende factor in onze huiskamer van de stad strategie.' ♦

VOORWOORD →

INHOUDSOPGAVE →

BOEKENBAS - URK

Francien Wezelman - Hartman

Boekenbas - Urk

In de loop der jaren zijn de inzichten veranderd, het dialect mag tegenwoordig naast het Nederlands als tweede taal.

'HET DIALECT DAT MAG NU WEER'

'Een tijger, een tijger,' de bruine ogen van de twee-jarige Jane stralen als zij de tijger in het grote dierenboek aanwijst. Boekenbasmoeder Francien Wezelman - Hartman beleeft zichtbaar plezier aan de interactie met het kleine hummeltje. Jaarlijks worden er op Urk om en nabij de honderd eerste kinderen geboren. Tachtig procent van die kinderen wordt vanaf de vierde maand voorgelezen door een Boekenbasmoeder. Vrijwilligsters die de eerstgeborene thuis bezoeken als ze: 4, 6, 9, 12, 16, 20 en 24 maanden zijn. De laatste twee keer, met 26 en 28 maanden, sluiten ze af in de bibliotheek en in het kindcentrum. Martina Loot, moeder van kleine Jane geniet van het schouwspel: 'Als ik 's morgens tegen Jane zeg de boekenmevrouw komt vandaag, dan wordt ze al enthousiast.'

Met vier maanden, tijdens het eerste bezoek, legt Francien aan de moeder uit hoe belangrijk het sociale contact met haar kind is. Dat ze tijd mag nemen om samen met haar baby/peuter te lezen en te praten. Dat het kindje zich daardoor gelukkiger en veiliger voelt. 'Sommige ouders doen

dat niet en juist voor hen is het heel goed dat dit project bestaat.'

Boekenbas is welkom in de Urker gemeenschap omdat het zonder stigma aan iedere eerstgeborene aangeboden wordt. 'Je komt niet bij een gezin omdat er iets is. Dat is het succes.' De vrijwilligers ontvangen een royale onkostenvergoeding waardoor het werk niet vrijblijvend is. De voorleesmoeders krijgen ieder jaar een training, een lezing over taalontwikkeling en twee keer per jaar een evaluatie. Zo delen ze hun ervaring en kennis met professionals.

DAGMAR STAM

Corien Scheele is sinds 2002 projectcoördinator Boekenbas bij FlevoMeer Bibliotheek op Urk. Gelijk vanaf het begin in 1998 was Boekenbas al een succes. Het plan is in samenwerking met Staphorst ontwikkeld en heeft alles te maken met het dialect en de christelijke identiteit van de twee gemeentes. In samenwerking met Dagmar Stam is destijds een boekenserie ontwikkeld die past bij die identiteit van beide dorpen. De personage Bas is daarvoor verzonnen en daar is al het materiaal omheen gemaakt. >>

Als ik 's morgens tegen Jane zeg de boekenmevrouw komt vandaag, dan wordt ze al enthousiast.

'Toen nog spraken diverse onderwijsorganisaties in een platform met elkaar over de invloed van het dialect op de taalontwikkeling in het Nederlands, veel kinderen kwamen met een te beperkte woordenschat op school. In de loop der jaren zijn de inzichten veranderd, het dialect mag tegenwoordig naast het Nederlands als tweede taal. Maar het concept zoals de bezoeken aan de gezinnen, de materialen die we brengen en de tips, die zijn onveranderd gebleven.'

'Dat hele dialectverhaal speelde vooral rond 2000. Het onderwijsachterstandbeleid kreeg vorm. Langzaam maar zeker ontstond het inzicht dat het dialect niet langer de hoofdreden is om mee te doen aan Boekenbas. We pakken het inmiddels net zo aan als bij andere mensen die een tweede taal spreken. We leggen er wel de nadruk op dat je zowel het dialect als de Nederlandse taal goed moet spreken. Het Urkers is nogal kort door de bocht.' Francien: 'Een Urker zegt bijvoorbeeld heel vaak die, dat deze. Dat ding daar, die dat. Ik betrap mezelf er ook weleens op. Ik doe dit project nu zeven jaar en benoem tegenwoordig alles. Ik adviseer iedere moeder dat bij haar kind ook te doen.

Mijn oudste dochter wordt twintig en ook ik heb een Boekenbasmoeder over de vloer gehad, zij inspireerde mij. Inmiddels bezoek ik iedere week wel drie gezinnen, ik vind het zo mooi om te doen.'

SAMENWERKINGSPARTNERS

De samenwerkingspartners binnen dit project zijn: de Zorggroep Oude en Nieuwe Land, de jeugdverpleegkundige die ook altijd bij de evaluaties van de Boekenbasmoeders aanwezig is, de gemeente vanuit een lokaal educatieve agenda waar de werkgroep 0 tot 12 onder hangt, de bibliotheek, logopedie, IB'ers (individueel begeleiders) van de kindcentra, de scholen en de zorggroep. Binnen dit overleg wordt gesproken over de voorschoolse educatie, daar is veel draagvlak voor.

JONGE GEMEENTE

Urk is een jonge gemeente en volgens Corien honderd procent bereid om die VVE-kinderen (voor- en voerschoolse educatie) te bereiken. 'Ik doe de projectaanvragen voor Boekenbas en schrijf de onderbouwing daarvan. Van de week heb ik de beschikking voor 2022 binnengekregen. Het gaat telkens om een

Corien Scheele

beleidsperiode van vier jaar en Boekenbas zit er onveranderd in. De gemeente heeft het Boekenbasproject in het hart gesloten en omarmd omdat het zo succesvol en stabiel is. Het najagen van resultaten? Ja, dat is lastig met dit soort projecten, je kunt ze niet zo goed meten. De eisen vanuit het rijk en onderwijs worden steeds hoger, het is nooit klaar. Onze collectie peuterboeken wordt veel geleend, zoiets kun je bijvoorbeeld wel meten.

Wij behoren momenteel tot een van de rijkere gemeenten als het op VVE-gelden aankomt. >>

De 2000e Boekenbasbaby Liv Koffeman ontvangt van wethouder Nathanaël Middelkoop het Boekenbaskoffertje.

Op dit moment kunnen we nieuwe projecten ontwikkelen. We gaan een Boekenbasplus opzetten voor onder andere Eritrese gezinnen die hier wonen, de statushouders. Dat wordt een intensieve variant. In plaats van vier keer per jaar gaan we om de twee weken naar het eerstgeboren kindje op Urk van deze gezinnen toe. Zo leren we hen dat thuisactiviteiten met de kinderen ondernemen heel belangrijk is.

WERVING
Corien heeft er geen problemen mee om vrijwilligers te werven dat gaat in het dorp van mond-tot-mond. 'Een groot compliment aan de gemeente, ik vind het bewonderenswaardig dat zij er zo de waarde van inziet. Het project is vooral bedoeld om het interactieve moment met het kind te bevorderen en om boekjes binnen de gezinnen te brengen. Daarom mogen de moeders en kinderen het

” Het project is vooral bedoeld om het interactieve moment met het kind te bevorderen en om boekjes binnen de gezinnen te brengen. Daarom mogen de moeders en kinderen het materiaal houden.

materiaal houden. Het is ontzettend leuk om te doen en omdat we nu wat teruglopen naar tachtig procent deelname krijgen we soms een tip van het consultatiebureau of we in een gezin voor het tweede kind willen gaan. Dat mag van de gemeente. Ook in gezinnen waarin een kindje met een beperking is, gaan we voor de tweede. Het is dan meestal dezelfde Boekenbasmoeder die gaat.

WEIGEREN
'Sommige gezinnen weigeren. Ze zijn bijvoorbeeld bang dat ze voor Boekenbas moeten betalen. Vóór de wet AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) werden alle nee-zeggars gebeld en werd hen verteld dat het gratis was, of werd aanvullende informatie gegeven. Het werd dan vaak een ja. Sinds de invoering van de wet AVG krijgen wij die gegevens niet meer en kunnen we niet nabellen. Dat is zonde. We

zijn daardoor van negentig naar tachtig procent deelname gegaan. Het gaat hier om een gesloten groep die we eigenlijk graag willen bereiken. Gelukkig zijn er in de loop der jaren andere initiatieven ontstaan uit datzelfde platform en zo langzamerhand wordt het netwerk weer gesloten rondom de kinderen die mogelijk een VVE-indicatie hebben.'

TOPBOEKENBASMOEDERS
'Ik gun dit project aan iedere gemeente, maar je moet op vrijwilligers kunnen rekenen die dit jarenlang blijven doen en daar hebben wij met onze Boekenbasmoeders op Urk veel geluk mee. We zijn gewoon blij dat dit project zowel van de gemeente als van de bibliotheek mag blijven bestaan. En Francien? Zij is een van onze ruim twintig topboekenbasmoeders, we zijn blij met haar.' ♦

Zomerschool

Ik hoop dat ze plezier hebben in de lessen en dat ze na de zomerstop de taal wat gemakkelijker oppakken.

‘ONDERSTEUNING IS HARDER NODIG DAN OOI’

Ietwat timide komen ze het lokaal van de Lelystadse bieb binnen. Zomerschool, ze hebben geen idee waar ze aan beginnen. Meester Colin staat al voor de klas. Hij spreekt zijn woorden rustig uit: ‘Welkom hier, dit is de Zomerschool van 2021.’ Hij lacht en zijn handen praten mee. Ming Shu frummelt nerveus aan een papiertje en Hasan en Khairi stoten elkaar nu al enthousiast aan.

Colin Hoek is NT2 leraar bij Almeertaal: ‘Gebaren zijn universeel en maken het voor de leerlingen eenvoudiger om te zien wat ik van hen verwacht. Ik gebruik dit omdat kinderen die net beginnen om een taal te leren daar baat bij hebben. Het geeft rust, orde en houvast.’

Na een korte introductie gaan de jongeren met behulp van Colin en twee vrijwilligers aan de slag. Ze mogen elkaar interviewen om elkaar beter te leren kennen. Allemaal willen ze later een goedbetaalde baan, een

mooi huis en een lieve partner. De zusjes Gule (15) en Kurji (12) willen vooral beter Nederlands leren spreken. Gule hoopt op een dag als stewardess over de wereld te vliegen en Kurji, die nog maar kort in Nederland woont, wil alleen maar heel veel leren. Het is verbazingwekkend hoe goed zij zich al verwoordt. Het niveauverschil in de groep is groot. Meester Colin zal deze week zijn handen vol hebben aan het differentiëren: ‘Ik hoop dat ze plezier hebben in de lessen en dat ze na de zomerstop de taal wat gemakkelijker oppakken, dan heb ik mijn doel bereikt.’

Sanne Pieterse van FlevoMeer Bibliotheek is de stuwende kracht achter dit project. ‘Wij willen dat anderstalige kinderen die een lange zomervakantie hebben, waarin zij zo goed als verstoken zijn van de Nederlandse taal, de kans krijgen om op plezierige wijze met taal te oefenen. Dat is een goede voorbereiding op het nieuwe schooljaar. Ze krijgen hierdoor wat meer zelfvertrouwen, ook op sociaal gebied doet dit hen goed.’ >>

Ze willen erbij horen, mensen kunnen begrijpen. Een kind realiseert zich snel wat mogelijk is om dat te bereiken.

AMIF SUBSIDIE

De Zomerschool wordt mogelijk gemaakt door het project Pro-actief, een subsidieregeling van de Europese Unie; het fonds voor asiel, migratie en integratie. Anderhalf jaar geleden is aan Sanne gevraagd hierin een rol te gaan spelen. Met de subsidie zet zij samen met collega's programma's en trajecten voor statushouders van alle leeftijden op. De projecten bieden handvatten om statushouders beter en sneller te laten integreren. Ook de Zomerschool valt hieronder. <https://bit.ly/3iBShaY>

'In de grote vakantie spreken deze kinderen voornamelijk hun moedertaal en raken het Nederlands wat kwijt. Ik ervaar dat zij er op Zomerschool het allerbeste van maken. Ze willen erbij horen, mensen kunnen begrijpen. Een kind realiseert zich snel wat mogelijk is om dat te bereiken. Wij kijken vooral wat ieder individu wil leren. Niemand moet hier iets. We werken praktisch gericht en vragen vooral: "Wat wil jij leren?" Daar stemmen wij het aanbod op af. Ze leren deze week over onze cultuur maar vertellen ook over die van hen.

Dit jaar is de Zomerschool in verband met de AMIF subsidie doelstelling alleen voor kinderen met een verblijfsvergunning, terwijl er genoeg

jongeren zijn die de school en dit traject misschien net zo hard nodig hebben en die graag willen komen. In Zeewolde bijvoorbeeld heb je een grote Poolse gemeenschap en daar zitten net zo goed kinderen met een taalachterstand, dat schuurt wel een beetje. Het liefste zou ik ze allemaal verwelkomen. Nu mag Khaled wel meedoen omdat hij uit Syrië komt en Pavel niet want die komt uit Polen. We hopen dat we volgend jaar de financiële middelen hebben om alle anderstalige kinderen welkom te heten. Het is nu aan ons om met de gemeenten en scholen om de tafel te gaan, of om nieuwe subsidiemogelijkheden te zoeken.'

STRUCTURELE OPLOSSING

Eind dit jaar houdt de AMIF subsidie op. Hoe verder? 'In Dronten hebben we een goede samenwerking met de gemeente, in het verleden hebben wij van de gemeente al subsidie ontvangen voor de Zomerschool. Ik hoop dat wij dit project kunnen borgen zowel via de gemeente als met andere partijen.'

Bij de scholen klotst het geld tegen de plinten op, is het iets om hen om steun te vragen? Sanne's collega's in Dronten hebben Huis voor Taal Junior opgericht. 'Daar bieden wij jongeren huiswerkbegeleiding en scholen hebben daar

oren naar. Ook met onze andere vestigingen willen we daarover praten en kijken we of wij op structurele wijze met de kinderen aan het werk kunnen. De WEB-gelden die wij nu krijgen zijn alleen voor volwassenen. Huis voor Taal Junior en Zomerschool zijn zinvol, maar passen daar niet in.

Ik hoop dat wij onze projecten zonder het AMIF-fonds ook kunnen borgen. Zeker door de hele coronaperiode zijn de leerachterstanden toegenomen en ondersteuning is harder nodig dan ooit. Daar kan de bibliotheek een mooie rol in spelen.' >>

Migratie in beweging

Europese Unie
het fonds voor asiel, migratie en
integratie

DROMEN

Het theoretisch gedeelte zit erop. Theatermaker Rosanne Geerdes stapt het lokaal binnen. Met haar royale lach nodigt zij de kinderen uit om mee te gaan naar URBN Village voor het middagprogramma. Bibliotheek Lelystad werkt dankzij de jongerenbibliotheek nieuwe stijl nauw samen met de Village. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om de Zomerschool te verbinden met de jongerenbieb. Daarbij draait het volledig

om het organiseren van activiteiten met, voor en door jongeren. De groep is afwachtend en kijkt wat Rosanne te bieden heeft. Voordat het thema van de week onthuld wordt, beginnen ze met een woordspel een strijd tussen twee kampen. Een voor een beelden ze een woord uit en zelfs de 18-jarige Mohammed, die het allemaal maar zozo vindt, krijgt de smaak te pakken. Een hoop gelach en gegil in een kleurrijke ruimte met prima akoestiek. Een van de URBN jongeren

Met elkaar verzamelen wij verhalen en die vertalen wij naar een manier om ze te vertellen. Het is als een ontdekkingsreis.

geeft daarna een rondleiding door de Village. Iedereen mag deze week zelf kiezen wat te doen: musiceren, tekenen, schilderen, sporten of een podcast opnemen. Het zit er dik in dat Ming Shu voor fotografie kiest. Tijdens een van de interviews met een groepsgenoot vertelde zij dat ze fotograaf wil worden en dan naar China gaat om foto's te maken. Een eigen restaurant is ook een optie.

'Op speelse manier terug naar de Nederlandse taal voordat iedereen weer naar school gaat. We maken een reis door URBN Village vanuit het thema Dromen. Dat kan in beeld, met muziek, door een t-shirt te drukken, of een podcast te maken. Met elkaar verzamelen wij verhalen en die vertalen wij naar een manier om ze te vertellen. Het is als een ontdekkingsreis,' zegt Rosanne terwijl haar ogen oplichten. 'We hebben

dit jaar een gemixte groep. De Zomerschool zou voor alle kinderen goed zijn. Hopelijk volgend jaar weer. Voor de leerlingen is het fijn dat zij qua taal hun zelfvertrouwen terugvinden, dat maakt de start op school een stuk gemakkelijker. En als je dat op een leuke manier kunt doen, wat wil je dan nog meer?' ♦

Taalpunt Emmeloord

Met een beetje hulp
kan iemand vaak een
mooie stap maken

Om en nabij de twintig procent van de inwoners van de gemeente Noordoostpolder is laaggeletterd, een ongekend hoog aantal. Esther Schurink-Mossel schreef het lijvige adviesrapport: 'Bouwstenen Taalbeleid Gemeente Noordoostpolder'. Het taalakkoord is daaruit ontstaan. De initiatiefnemers zijn de formele, non-formele en informele taalaanbieders uit de gemeente Noordoostpolder. Het gemeentelijke taalbeleid 2021 'Taal: de sleutel tot de maatschappij' is een vervolg op het adviesrapport. In het taalbeleid wordt gepleit voor meer regie en één aanspreekpunt voor taalvragers en taalaanbieders, het Taalpunt.

HET TAALPUNT

Eén van de opdrachten voortvloeiend uit het taalbeleid is de komst van het Taalpunt in de FlevoMeer Bibliotheek. 'Taalpunt is onafhankelijk en voor iedereen,' benadrukt Esther. 'Alle taalaanbieders in de Noordoostpolder werken mee aan dit project. Zowel non-formele als formele partijen. Het taalpunt is, mede op advies van onze taalaanbieders, gesitueerd in een openbare, toegankelijke locatie de FlevoMeer Bibliotheek in Emmeloord.'

Iedereen met een taalvraag kan in de bibliotheek bij het Taalpunt terecht. Het punt wordt voornamelijk bemand door de taaldocent en taalvrijwilligers en wordt aangestuurd door de

taalcoördinator van de Noordoostpolder, Esther Schurink- Mossel. Organisaties die met een taalvraag komen zijn ook welkom bij het Taalpunt. 'Een consultatiebureau bijvoorbeeld waar veel NT2-moeders (Nederlands als tweede taal) komen. Ons Taalpunt is een spin in het web voor alle taalvragers in de Noordoostpolder. Alles is nog in opbouw. Ook de zoektocht naar vrijwilligers. De taaldocent en -coördinator zijn verantwoordelijk voor de bemiddeling.'

Tijdens haar onderzoek bouwde Esther een netwerk op van: taalaanbieders, -vrijwilligers en vindplaatsen van laaggeletterden. 'Het voordeel is natuurlijk wel dat ik uit Emmeloord kom. Als ik iemand nodig heb dan kan ik dat bijvoorbeeld bij een serviceclub of buurthuis vragen. Of ik benader mensen en vraag hen of zij iemand kennen die deze man of vrouw verder kan helpen. Daarnaast hebben we in de bibliotheek een Huis voor Taal en dat is bekend bij veel inwoners van de Noordoostpolder.

Via een goede campagne hopen we de mensen te overtuigen om met hun vraag naar het Taalpunt te komen. Wij gaan dan op zoek naar de juiste man/ vrouw om de taalvrager verder op weg te helpen want met een beetje hulp kan iemand vaak een mooie stap maken.' >>

Taalpunt is onafhankelijk en voor iedereen. Alle taalaanbieders in de Noordoostpolder werken mee aan dit project. Zowel non-formele als formele partijen.

WERKGEVERS

Achter de schermen is Esther al volop aan het werk voor het Taalpunt. Zij heeft onder andere contact met werkgevers: 'Vanuit het Taalpunt kijken we samen met de werkgever waar mogelijkheden liggen en zoeken we uit welke taalaanbieder kan aansluiten. Op deze manier kunnen wij programma's op maat laten maken.

Uit het onderzoek blijkt dat meer maatwerk moet worden aangeboden, zodat het taalaanbod beter aansluit op de taalbehoefte. Wanneer taalaanbieders meer en effectiever samenwerken is een flexibeler en praktijkgericht aanbod mogelijk, waardoor een doorlopende leerlijn wordt gecreëerd; deelnemers kunnen stijgen op de Participatieladder en actief meedoen.'

De Noordoostpolder heeft een hoog percentage laaggeletterden: 'Velen doen gewoon mee aan het arbeidsproces, die zitten niet in een hoekje te kniezen. We verwachten dat iedereen niveau 2F, eindniveau vmbo of mbo 1/2, beheerst. Dat impliceert dat je overheidscommunicatie kunt lezen en begrijpen. Je moet echter niet vergeten dat je ook te maken kunt hebben met een groep die misschien net het vmbo gehaald heeft, maar ondertussen wel lekker aan het werk is. Die mensen kun je niet terugsturen naar school. Dan moet je bij de werkgever zijn om te vragen: 'Wat hebben deze mensen nodig?' Op die manier kunnen zij gewoon blijven werken en doen waar zij goed in zijn. Ik sprak

een werkgever die me vertelde: 'Joh, ik heb hier een aantal jongens lopen en die moeten een slag maken. Ik krijg ze niet in de schoolbanken, maar het zijn fantastische werknemers. Als wij hier nu eens iets organiseren dat is gekoppeld aan het bedrijf en aan de machines waaraan zij werken? Dan hebben wij ons doel bereikt.'

HOE MOOI ZOU HET ZIJN?

'Zie het breder. Ik kwam bijvoorbeeld in contact met een meisje met vmbo-niveau 1. Zij werkte in een supermarkt en wilde dolgraag kassa draaien. Het werd haar één keer uitgelegd. Dat werkte niet, ze werd afgeserveerd. Als je nou zo

jong bent en je moet nog groeien dan heb je nu al een slechte ervaring. Hoe mooi zou het zijn als zij om hulp zou durven vragen. Dan kan je in een traject, zoals wij dat aan kunnen bieden, die jonge vrouw toch geweldig helpen?

Tijdens het onderzoek ontmoette ik een vrouw die me vertelde dat zij laaggeletterd is. Haar kinderen zitten op de middelbare school en zij kan hen niet helpen. Geld voor bijles heeft zij niet. Hoe mooi zou het zijn als wij hier in het buurthuis huiswerkbegeleiding aan gaan bieden? >>

Ik ben nog maar net met het Taalpunt begonnen en zit vol goede ideeën. Een andere jonge NT2 vrouw kwam bij me. Zij zat hele dagen thuis te wachten tot haar kind uit school kwam en had nauwelijks contacten. Ze was de taal niet machtig en leefde in een isolement. Dan denk ik: "Oh wacht even, jij hebt een netwerk nodig en je moet de taal leren." Inmiddels gaat ze naar het Huis voor Taal, het vrouwen centrum en heeft ze een vriendin. Als je laaggeletterd bent dan heb je zoveel vragen en een enorme behoefte

aan een netwerk. Het zijn soms kleine dingen waarvoor je een netwerk nodig hebt, maar die hebben wel een groot bereik.'

ARBEIDSMIGRANTEN

'In de Noordoostpolder zijn veel arbeidsmigranten waaronder naast Polen ook Portugezen en Bulgaren. Een deel van deze groep vestigt zich in onze gemeente. Vanuit de politiek is daar aandacht voor. Mensen worden aangespoord Nederlands te leren. Sommigen willen of kunnen dat

Wij zijn een training aan het ontwikkelen voor deze taalambassadeurs en ook daar zal de vraag: 'Wat heb jij nodig?' centraal staan. Geen mens is hetzelfde. Als je het zo doet, breng je hen een stap verder en laat je iedereen in zijn waarde en juist daarvoor is het Taalpunt opgericht.

niet. Ook in het land van herkomst ging een deel van deze mensen niet naar een vervolgopleiding. Zij komen hier alleen om te werken. Voor de arbeidsmigranten wordt ook al aardig wat gefaciliteerd. Denk aan de Poolse winkel en een aantal werkgevers heeft inmiddels teamleiders aangenomen die Pools spreken. De noodzaak om dan Nederlands te gaan leren vlakkt dan wat af.

Werknemers die zich hier wel vestigen en kinderen hebben die moeten gewoon de Nederlandse taal leren. Al is het alleen maar in het belang van hun kinderen. Mensen uit het land van herkomst kunnen deze werknemers het beste motiveren om de Nederlandse taal te leren. Dat staat ook in mijn aanbevelingen. Zoek taalambassadeurs. Dat zijn mensen die zowel Nederlands als de taal van het land van herkomst spreken.

Die kennen het land en kunnen dan bijvoorbeeld zeggen: "Bij ons werkt het zo, maar hier gaat dat anders". Wij zijn een training aan het ontwikkelen voor deze taalambassadeurs en ook daar zal de vraag: 'Wat heb jij nodig?' centraal staan. Geen mens is hetzelfde. Als je het zo doet, breng je hen een stap verder en laat je iedereen in zijn waarde en juist daarvoor is het Taalpunt opgericht.' ♦

Bron:
<https://raad.noordoostpolder.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2021/13-september/19:30/RB-Taalbeleid-1.pdf>

VOORWOORD →

INHOUDSOPGAVE →

HUIS VOOR TAAL DRONTEN

Huis voor Taal Dronten

” We hadden visie en een missie:
doen, durven en je prettig voelen.
Dat was ons motto.

NAAR DE BIEB IN VIJF TALEN

Nadia en haar zoon Amir gaan naar de bieb, ze willen een boek lenen maar hoe moet dat? In een eenvoudig filmpje wordt dat in het: Arabisch, Engels, Pools, Nederlands en in Tigrynia - Eritrees - uitgelegd aan laagtaalvaardigen. Het filmpje is informatief. Bij een van de slides wordt gezegd: 'Doe voorzichtig want het boek moet netjes blijven.' Dat lijkt vanzelfsprekend maar is het niet. Lian Bastiaansen, vakspecialist collectie bij FlevoMeer Bibliotheek en betrokken bij het Huis voor Taal in de gemeente Dronten: 'Veel van onze cursisten kennen het begrip bibliotheek niet en denken vaak dat ze het boek mogen houden, erin mogen tekenen en schrijven. Dat je een boek leent, weer terugbrengt en dan een ander boek mag zoeken, dat is nieuw voor hen.'

Collega Marlies Zwanenburg, taalinhoudelijk ontwikkelaar en trajectmedewerker bij het Huis voor Taal: 'We hebben het hier over een groep die laagtaalvaardig is, anderstalig en uit een cultuur komt waarin bibliotheken nauwelijks bestaan. We hebben het filmpje getoetst en dan nog blijkt het voor veel deelnemers moeilijk om te begrijpen. 'Ik

dacht dat het eenvoudig was, maar dat is het niet. Het is een uitdaging om voor deze doelgroep iets eenvoudigs neer te zetten. Elke stap moet je duidelijk zichtbaar voordoen en uitleggen.'

'KOM NAAR DE BIBLIOTHEEK'

De filmpjes zijn gemaakt in samenwerking met: Humanitas, Home Start, Vuchtelingenwerk regio Midden- en Noord-Nederland en Medical Visuals. De realisatie werd mogelijk gemaakt dankzij een financiële bijdrage van het Europese fonds voor Asiel, Migratie en Integratie, het AMIF fonds. Via de AMIF nieuwsbrief, gericht aan de stakeholders worden de filmpjes verspreid. Daarnaast zijn ze te zien op de website: Hoe word ik lid van de bibliotheek? – flevowijzer

'Wij willen de filmpjes breed onder de aandacht brengen bij Omroep Flevoland en de lokale media bijvoorbeeld. Daarnaast gaan onze collega's, die in contact staan met de scholen, ze verspreiden.'

'Wat vinden jullie het belangrijkste aan dit filmpje?' >>

Het komend jaar willen we meer zelf gaan doen zodat we minder vaak een beroep hoeven te doen op dure beroepskrachten.

Beide vrouwen barsten in lachen uit en roepen tegelijkertijd: 'Ha,ha, kom naar de bibliotheek!' En dat gebeurt. Met de vrijwilligers van Humanitas gaan de migranten naar de bibliotheek en dankzij de filmpjes kunnen zij de mensen voorbereiden en uitleggen wat de bibliotheek te bieden heeft.

VRIJWILLIGERS

'We hebben hier een uitgebreid non-formeel aanbod en een enorme gemotiveerde groep van om en nabij de honderd vrijwilligers en dat is bijzonder,' zegt Marlies. 'Deze medewerkers hebben allemaal een taak binnen het Huis voor Taal. Wij kijken heel specifiek welke behoeftes onze deelnemers hebben en daar richten we ons aanbod op in. Het digitale aspect is een groot item voor de deelnemers en daarom hebben wij bijvoorbeeld die filmpjes laten maken. Eenvoudige voorlichting; hoe ga je naar de bibliotheek, hoe word je lid, hoe leen je een boek? We hebben nu een film, werkboek en een infographic.'

NIEUWE SUBSIDIES

Eind van het jaar houdt de AMIF subsidie op. Hoe verder? Lian: 'We hebben nieuwe subsidies aangevraagd. Het geld om alles op dezelfde manier te blijven doen is er nu niet. We hopen met nieuwe gelden verder te kunnen en de Flevowijzer, een

website waar laaggeletterden gratis cursussen mogen volgen en om advies kunnen vragen, verder te ontwikkelen, <https://flevowijzer.info>. Daarnaast willen wij doorgaan met de vertrouwde activiteiten zoals de inloop met vaste begeleiding.

Dankzij de AMIF-gelden hebben wij onder andere iPads aan kunnen schaffen, die gebruiken we ook bij het Huis voor Taal junior en tijdens de EHBO-cursussen. Tijdens de open inloop zijn speciale iPadtafels ingericht om uitleg te geven over de Flevowijzer. Het fonds is voor ons belangrijk en is bedoeld voor statushouders. Verwachten Marlies en Lian een bredere groep te kunnen bereiken met de nieuwe subsidies?

Marlies: 'We gaan ervan uit dat wij al onze projecten door kunnen zetten en die in de toekomst breder aan kunnen bieden zodat bijvoorbeeld ook Poolse jongeren deel kunnen nemen. De AMIF-activiteiten zullen wij integreren in het Huis voor Taal. De Zomerschool en de EHBO-cursussen zijn nu nog alleen voor AMIF-deelnemers, van de gelden konden we beroepskrachten inhuren. Het komend jaar willen we meer zelf gaan doen zodat we minder vaak een beroep hoeven te doen op dure beroepskrachten.'

HUIS VOOR TAAL DRONTEN

Jaren geleden zijn Erna Phaff en Mirjam Bloedjes dankzij een vliegwielsubsidie aan dit project begonnen. >>

Zij starten in samenwerking met de Stichting Lezen en Schrijven een basiscursus voor vrijwilligers, vervolgens zijn materialen ontwikkeld en aangekocht. Daarna kon de werving van deelnemers beginnen, daar was veel belangstelling voor; Dronten werd een landelijke voorloper en veel gevraagd. 'We hadden visie

en een missie: doen, durven en je prettig voelen. Dat was ons motto,' vertelt Erna Phaff tijdens haar afscheidsinterview.' Lian: 'Erna is een inspirerende motivator. Ze neemt je mee in haar ideeën en brengt je in contact met haar netwerk. Zo zet ze je neer, daarna ga je verder met je ontwikkeling.' Marlies is het daar

”

We hebben hier een uitgebreid non-formeel aanbod en een enorme gemotiveerde groep van om en nabij de honderd vrijwilligers en dat is bijzonder.

van harte mee eens: 'We gaan Erna verschrikkelijk missen, zoals Erna is er maar een. Zonder haar steun had ik bepaalde stappen, zoals de Flevowijzer, amper durven zetten.'

Lian: 'Sinds die tijd zijn we alleen maar groter en groter en groter geworden. We hebben binnen FlevoMeer Bibliotheek inmiddels Huizen voor Taal in: Lelystad, de Noordoostpolder, Urk en Zeewolde en binnen onze eigen gemeente in: Biddinghuizen, Swifterbant en in Dronten. Wij bieden vaste inloophmomenten aan die door de vrijwilligers worden bemand. Dat doen we zowel 's avonds als overdag. Daarnaast organiseren wij activiteiten zoals de internationale vrouwendag, een theatervoorstelling, of een excursie.

Dit jaar zijn in de bibliotheek enkele groepen van het AZC gestart met een korte introductie over de samenleving. Dit is een project binnen Huis voor Taal

waarbij we nauw samenwerken met het AZC Dronten. Het thema is 'wonen in Nederland'; een flexibel programma waarin we onderwerpen als: financiën, werk, school, kinderen en bibliotheek (inclusief de Flevowijzer) behandelen. De deelnemers zijn statushouders die in het AZC verblijven in afwachting van de toewijzing van een woning. Tijdens vier lesochtenden achterhalen we waar de leerbehoefte van de groep ligt en praten we over onderwerpen die voor de deelnemers interessant zijn. In dit tweede traject hebben we voornamelijk over financiën en werk gesproken. Deze groepsleden waren zelfs zo ver dat zij tijdens de laatste les korte presentaties hielden over zichzelf en hun competenties. Een supergeslaagd traject, hierna starten we met een nieuwe groep. Dat gaat ongedwongen en speels. Vele cursisten kunnen niet of nauwelijks lezen en schrijven, anderen wel dus het niveauverschil in die groepen is groot. Daarom gaat het zo ongedwongen.' ♦

VOORWOORD →

INHOUDSOPGAVE →

MAYAN SONNEVELD

Mayan Sonneveld

Dit enthousiasme had ik van
mijn cursisten niet verwacht.

Met haar eerste cursus AED Reanimatie in 2019 wist Mayan Sonneveld, algemeen coördinator Huis voor Taal Zeewolde en medewerker van de bibliotheek aldaar, slechts één NT'1ner binnen te krijgen. In augustus als het leven weer wat coronaveiliger is, wordt deze man haar Huis voor Taal ambassadeur. Hij helpt medecursisten graag en vertelt in het dorp hoe boeiend en zingevend de lessen zijn. Om NT1'ners, inwoners met de Nederlandse taal als moedertaal, te motiveren rekent Mayan onder andere op hem. In 2020 is de cursus uitgebreid met EHBO voor thuis.

Huis voor Taal Zeewolde is onderdeel van FlevoMeer Bibliotheek en richt zich op volwassen inwoners van Zeewolde die graag bij willen leren. Op gebied van taal, digitale vaardigheden maar ook op gebied van meedoen in de samenleving. Eén van de succesvolle manieren om meedoen te combineren met taalvaardigheden en het verbinden van verschillende groepen inwoners, zijn de AED- en EHBO-cursussen die FlevoMeer Bibliotheek in Zeewolde samen met verschillende partners inzet.

BESTE VERSIE

In september begint Mayan met de EHBO-cursus voor jonge NT1- en NT2-moeders. NT2 betekent Nederlands als tweede taal. Daar kijkt ze naar uit.

'Het is een EHBO-pilot voor moeders. Een evenwichtige mix van NT1 en NT2. In samenwerking met het Leger des Heils brengen wij tienermoeders in contact met ervaren migrantenmoeders. Wij hopen dat ze elkaar wederzijds helpen en uiteindelijk vriendschappen sluiten. Dat is een hoog streven.

Het Leger des Heils attendeerde Mayan op het Zij aan zij project over de begeleiding van jonge alleenstaande moeders in Zeewolde. Zij sprak met deze vrouwen en het idee om hen via een EHBO-cursus in contact te brengen met de ervaren moeders zag zij als een kansrijke ontwikkeling. >>

”

Ik maakte me zorgen dat tijdens de trainingen trauma's, die ontstaan zijn tijdens de oorlog in het vaderland en de reis naar een veiligere plek, boven zouden komen.

Het project is een samenwerking tussen de formele taalaanbieder van Zeewolde TopTaal, bureau EH & V en FlevoMeer Bibliotheek. Het lesmateriaal is door de ervaren docent NT2 Jacqueline Brandsen en trainer EHBO en Reanimatie van bureau EH & V Germa van der Wel, ontwikkeld op A2-niveau. Germa verzorgt ook de praktijklessen en de certificering. De reader ziet er goed uit. Duidelijke plaatjes, heldere en eenduidige zinnen. Laagtaalvaardige cursisten kunnen met dit materiaal uit de voeten. Ja, we zijn er blij mee. Het lesmateriaal mogen we delen met andere Flevolandse bibliotheken die deze cursus willen geven.'

Welzijn gaat gedurende de lessen oppas aanbieden. De jonge kinderen die nog niet naar school gaan waren een belemmering voor de cursisten, dat is nu opgelost. Zeewolde is klein, de mensen vinden het hier fijn om elkaar te helpen.'

BIJZONDERE MENSEN

'In de twee groepen die ik inmiddels gedraaid heb, zaten bijzondere mensen. Ze hebben allemaal veel meegemaakt. Ik heb ervoor gekozen om voor aanvang van de cursus met iedere potentiële deelnemer in gesprek te gaan. Zo kon ik beoordelen

of hij/zij de training aankan. Ik maakte me zorgen dat tijdens de trainingen trauma's, die ontstaan zijn tijdens de oorlog in het vaderland en de reis naar een veiligere plek, boven zouden komen. Vooral tijdens de AED-cursus gaat het over mensen die bijna doodgaan. Dus besprak ik met iedere cursist hoe zij of hij hier gekomen is en wat ze sinds het vertrek uit hun vaderland allemaal meegemaakt hebben. Een van de cursisten vertelde mij dat haar vader kort na aankomst in Nederland een fataal hartinfarct kreeg en overleed. Zij en haar moeder konden niets doen, ze waren de

Nederlandse taal nog niet machtig en hebben geprobeerd te reanimeren. Ze waren te laat. Deze vrouw wilde de cursus heel graag doen omdat ze niet wil dat anderen dit ook overkomt.

De cursussen bleken een groot succes, geweldig. Dit enthousiasme had ik van mijn cursisten niet verwacht. Mensen willen graag meedoen, ze hebben gezien hoe belangrijk het is om op het juiste moment in te kunnen grijpen.'

TOEVAL

'Het is toeval dat ik dit ben gaan doen. In 2019 was er geld voor een lokaal

WEB-project. Van oorsprong ben ik arts dus ik was al enthousiast over het project om een AED-apparaat in elke wijk van het dorp te plaatsen. Hierdoor bedacht ik dat wij deze training aan onze NT2'ers aan konden bieden met het idee dat er meer mensen nodig zullen zijn in elke wijk die het AED apparaat kunnen bedienen en dus levens kunnen redden. Met toestemming van de Huis voor Taal-stuurgroep heb ik een subsidieaanvraag gedaan. >>

AED/EHBO in Zeewolde, voor minder taal en leesvaardige inwoners

Mensen willen graag meedoen, ze hebben gezien hoe belangrijk het is om op het juiste moment in te kunnen grijpen.

KORTE LIJNEN

De gemeente is ruimhartig. Het belang van Huis voor Taal wordt hier op waarde geschat. Daar komt nog bij dat de lijnen in Zeewolde kort zijn, de beleidsmedewerker of de wethouder kan ik zo bellen. Meestal krijg ik direct een fiat nadat ik een projectplan ingediend heb.

Mayan laat enkele stukken zien; 'Deze dingen zijn geschreven in het kader van de Wet Educatie en Beroepsopleiding (WEB), subsidie Arbeidsmarkt regio Stedendriehoek Veluwe Noord, waar gemeente Zeewolde bij hoort en met Apeldoorn als hoofdgemeente. In Zeewolde werken we goed samen. Dat gaat heel informeel en op basis van vertrouwen. Soms vergeten we dit op papier te zetten, daar is nu ook te weinig tijd voor. Eind juni is ons Huis voor Taal in Zeewolde op zeven landelijke kwaliteitsnormen gecontroleerd. In de voorbereiding hierop merkten we dat de zaken papier zetten wel een professionaliseringsslag is.'

MERFAT

Op weg naar de uitgang komen we oud-cursiste Merfat tegen. 'Ik heb veel van de training Germa van der Wel opgestoken. De AED heb ik al afgerond, in augustus ga ik op herhaling. Ik heb mezelf nog niet als vrijwilliger aangemeld bij de gemeente omdat ik eerst nog die herhaalcursus wil doen. De EHBO-cursus heb ik ook al gedaan. Maar de wijk in, dat vind ik nog net iets te spannend. In eerste instantie ben ik mee gaan doen voor mijzelf en mijn gezin. Het doet me goed dat ik nu ook anderen kan helpen. Ik heb hier veel van opgestoken, wil je een voorbeeld? Als een kind bijvoorbeeld een brandwond heeft, moet je de huid altijd met lauw water afspoelen, dat weten de meeste mensen niet. Ben me nu ook bewuster wanneer je wel of niet naar de dokter moet en wanneer je 112 moet bellen. Als je de AED-cursus doet, hoef je niet na te denken of je wel of niet mensen aan mag raken. Op de grens van leven en dood zijn we allemaal gelijk.' ♦

Colofon

Fotografie

Eva Vanbijlevelt

Sammy-Jo Roelofs

FlevoMeer Bibliotheek Urk

Annemiek van der Meulen

FlevoMeer Bibliotheek Zeewolde

FlevoMeer Bibliotheek

De Nieuwe Bibliotheek

Redactieassistent

Sylvie Checuz

Teksten

Annemiek van der Meulen

Vormgeving

fresh focus